Євась Т.В., *старший викладач*
кафедри економіки та менеджменту
Вінницький інститут Університету «Україна»
Озоліна А.О., *здобувач вищої освіти,*
спеціальності «Фінанси та кредит»
Вінницький інститут Університету «Україна»

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРИЙОМИ ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ

METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE FINANCIAL CONDITION OF THE ENTERPRISE AND METHODS OF ITS IMPLEMENTATION

Анотація. У статті визначено основні методичні підходів до оцінки фінансового стану підприємства. Розглянуто групи методів оцінки фінансового стану. Досліджено прийоми та етапи проведення оцінки фінансового стану підприємства.
Ключові слова: фінансовий стан підприємства, оцінка фінансового стану, ліквідність, рентабельність, платоспроможність

Annotation. The article defines the basic methodical approaches to assessing the financial condition of the company. The groups of methods of assessing the financial condition are considered. The techniques and stages of the assessment of the financial condition of the company are investigated.
Keywords: financial condition of the company, assessment of financial condition, liquidity, profitability, solvency

Постановка проблеми. Завдання оцінки фінансового стану підприємства посідає вагоме місце серед напрямків досліджень у фінансовій сфері. Це пов'язано з тим, що підприємства здобувши самостійність, несуть повну відповідальність за результати своєї виробничо-господарської діяльності перед різними групами споживачів. Перш за все інвесторам необхідно знати реальний стан підприємства, в яке вони хочуть вкласти гроші. Окрім інвесторів, точна та якісна інформація про фінансовий стан підприємства необхідна акціонерам, що одержують дивіденди з прибутків, банкам, що видають кредити, кредиторам, що зацікавлені у швидкому задоволенні своїх вимог, державним та місцевим органам управління тощо.

За умов сучасної економічної кризи зростає залежність підприємств від інфляційних процесів, надійності контрагентів, складних організаційно-правових умов функціонування. Це зумовлює особливу увагу до оцінки фінансового стану підприємства як домінантного важеля виявлення слабких та сильних позицій підприємства, його фінансових резервів. Комплексне дослідження всіх аспектів фінансової діяльності дозволяє підвищити ефективність управління господарськими суб'єктами та зменшити негативний вплив зовнішніх та внутрішніх факторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вдосконалення методів аналізу та діагностики в процесі управління підприємством присвячено увагу в працях таких вітчизняних та іноземних вчених як: М. Білик, І. Бланк, К. Бородкін, А. Бурковська, Н. Верхоглядова, А. Воронкова, Т. Городня, С. Єршова, О. Коваленко, В. Мосаковський, Г. Поляк, Т. Решетняк, О. Ю. Соловйов Г. Швиданенко, А. Шеремет, Н. Шифріна та ін. Слід відзначити, що у більшості даних робіт розглядаються лише окремі аспекти діагностики, яку часто визначають лише як напрям економічного аналізу, що значно зменшує її значення та обмежує сферу застосування. При цьому потрібно підкреслити відсутність єдиної точки зору щодо методики проведення діагностики, тобто невизначеність комплексу основних методів та прийомів її реалізації.

created by free version of DocuFreezer

Метою дослідження є теоретичне вивчення аспектів та підходів до оцінки фінансового стану підприємства, а також прийомів її проведення.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий стан залежить від усіх сторін діяльності підприємства: виконання виробничих планів, зниження собівартості продукції і збільшення прибутку, зростання ефективності виробництва, а також від чинників, що діють у сфері звернення і пов'язаних з організацією обороту товарних і грошових засобів, поліпшення взаємозв'язків з постачальниками сировини і матеріалів, покупцями продукції, вдосконалення процесів реалізації і розрахунків [1, с.74].

В економічній літературі існують безліч методичних підходів щодо оцінки фінансового стану. Традиційно у наукових джерелах виділяють методи, які у загальних рисах можна розподілити на:

- методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів);
- евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок;
- економіко-математичні методи.

Для того, щоб швидко і точно визначити слабкі сторони підприємства проводять комплексну діагностику його фінансового стану. Таким чином, прийоми проведення оцінки фінансового стану передбачають його аналіз за наступними напрямами: аналіз ліквідності підприємства; аналіз фінансової стійкості (платоспроможності) підприємства; аналіз рентабельності підприємства; аналіз ділової активності; аналіз майнового стану підприємства.

Економічний сенс аналізу ліквідності полягає у визначенні розміру наявних у підприємства різних по мірі ліквідності платіжних ресурсів на одну гривну його короткострокових боргових зобов'язань. Ліквідність підприємства може бути поліпшена за рахунок: зменшення терміну дебіторської заборгованості; збільшення термін повернення кредиторської заборгованості; зменшення витрат підприємства; скорочення невиробничого споживання, оскільки практично увесь приріст грошових коштів підприємства йде на невиробниче споживання, тобто необхідно вести суворий контроль керівництва над надходженнями і платежами як ефективний шлях стабілізації фінансового стану підприємства; збільшення власного капіталу [3, с. 355].

Одним з найважливіших критеріїв фінансового стану підприємства є оцінка його фінансової стійкості (платоспроможності), під якою прийнято розуміти здатність підприємства розраховуватися по своїх зовнішніх зобов'язаннях. Отже, підприємство вважається платоспроможним, якщо сума оборотних активів більше або дорівнює його зовнішній заборгованості. Для зміцнення платоспроможності підприємства можна дати наступні рекомендації, що передбачають: поліпшення управління дебіторською і кредиторською заборгованістю підприємства; підвищення ліквідності балансу підприємства.

Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладень коштів в підприємство та раціональність їх використання. Від рівня рентабельності залежить інвестиційна привабливість підприємства і розмір дивідендних виплат. Для підвищення рентабельності рекомендуються розробити заходи здатні забезпечити: підвищення ефективності використання ресурсів підприємства; вдосконалення системи управління оборотними коштами; зниження собівартості продукції за рахунок розробки та здійснення заходів, спрямованих на економію і раціональне використання енергоресурсів; зменшення залишків нереалізованої продукції; прискорення оборотності оборотних коштів; впровадження у виробництво нові види продукції; розширення асортименту продукції, що випускається.

Аналіз майнового стану підприємства дає можливість визначити абсолютні і відносні зміни статей балансу за певний період, відстежити тенденції їх зміни і визначити структуру фінансових ресурсів підприємства. Підвищення рівня механізації виробництва

created by free version of DocuFreezer

здійснюється шляхом механізації ручних робіт, упровадження засобів малої механізації, комплексної механізації робіт. Важливим засобом здійснення механізації виробництва є модернізація устаткування, тобто оновлення й удосконалення функціонуючого устаткування, незначні зміни його конструкцій. Для зростання продуктивності праці велике значення має удосконалення технології виробництва, яка включає технічні прийоми виготовлення продукції, виробничі методи, способи застосування технічних засобів і агрегатів [2, с.72].

На завершальному етапі оцінки фінансового стану підприємства необхідно забезпечити фінансову рівновагу підприємства в тривалому періоді. Повна фінансова стабілізація досягається тільки тоді, коли підприємство забезпечило тривалу фінансову рівновагу в процесі майбутнього економічного розвитку, тобто створило передумови стабільного зниження вартості використовуваного капіталу та постійного зростання своєї ринкової вартості. Це завдання вимагає прискорення темпів економічного розвитку на основі внесення певних коректив в окремі параметри фінансової стратегії підприємства. Скоректована з урахуванням несприятливих чинників фінансова стратегія підприємства повинна забезпечувати високі темпи стійкого зростання його операційної діяльності при одночасній нейтралізації загрози його банкрутства в майбутньому періоді.

Висновки. Отже, найбільш вживаним у практиці господарювання вітчизняних підприємств є аналіз фінансових коефіцієнтів. Як правило, оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності.

Також, в останні роки набули поширення методики, що надають можливість інтерпретації результатів оцінки фінансового стану на основі одного узагальнюючого показника. Але їх різноманіття, відсутність певної систематизації, чіткого алгоритму здійснення розрахунків та умов застосування ускладнюють їх використання у практичній діяльності підприємств.

Список використаних джерел

1. Бурковська А. В. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємств / А. В. Бурковська, О. Ю. Соловйов // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 2. – С. 73-77.

2. Коваленко О. Ю. Напрями поліпшення фінансового стану підприємств в ринкових умовах / О. Ю. Коваленко // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия: Экономика и управление. – 2011. – №2. – Т. 24. – С. 70-76.

3. Мосаковський В. Система контролю витрат виробництва за сучасних умов / В. Мосаковський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №9. – С. 354-367.

created by free version of DocuFreezer